

geslaagd is, omdat het geen eigen vorm heeft kunnen vinden. Leefden wij in een minder haastigen tijd, dan was het misschien uitgegroeid tot een „Ramen-erzählung”, waartoe het eenige elementen bezit, doch thans hebben wij met een „tors” genoeg te nemen.

Deze tors echter bevat genoeg belangrijks om nadrukkelijk de aandacht te vestigen op dit merkwaardige boek, dat ons „van binnen uit” een blik gunt in het zieleleven van een zeven- tot twaalfjarig kind.

Met behulp van de introspectieve methode is de schrijver erin geslaagd dit kinderlijk zieleleven tot op een diepte te benaderen, die aan het meeren-deel van de schrijvers over kinderen — denk b.v. aan „Flipje” van Johan Fabricius! — is ontgaan. In het bijzonder aan het verbeeldingsleven heeft Herman Besselaar zijn aandacht gewijd en zoo is zijn boek geworden tot een document humain van groote beteekenis.

Misschien zou dit alles nog sterker gesproken hebben, indien de schrijver niet met opzet hier en daar het autobiografische element had uitgeschakeld. Want hierdoor hinkt het geheel feitelijk op twee gedachten. Gelukkig wordt dit slechts zelden hinderlijk, omdat Herman Besselaar over het algemeen over voldoende „fantasie” beschikt om de „overgangen” tusschen het „echte” en het „verzonnene” weg te werken. Eénmaal is hem dit op zeer in het oog vallende wijze niet gelukt, n.l. daar, waar hij de moeder van Jan Bogaers, de hoofdpersoon van het boek, tot den jongen, die onpasselijk geworden is na het eten van gans, zeggen laat: „Stil maar, je hebt je ongansch gegeten aan de gans.” Een dergelijke woordspeling in de gegeven situatie is er naast. Zij is afkomstig uit het brein van Herman Besselaar, maar niet uit zijn herinnering en ook niet uit zijn fantasie. Soms ook wint de fantasie het van de herinnering en verstoort aldus het evenwicht van het boek. Dat geschiedt vooral in het gedeelte, waarin de auteur het fantasie-verhaal opbouwt, dat Jan met zijn soldaten speelt. Dit verhaal neemt af en toe vormen aan, die het oorspronkelijke verhaal dreigen te overwoekeren.

Ondanks de genoemde bezwaren echter is deze „Reis naar de volwassenheid” een boek, dat als psychologische kroniek bijzondere waarde heeft, vooral voor hen, die regelmatig met kinderen van Jan Bogaers’ leeftijd in aanraking komen.

ROEL HOUWINK